

OBRAZI
EDUKACIJE

Janez Krek
Mojca Kovač Šebart
Boris Kožuh
Janez Vogrinc
Mateja Peršak
Bojan Volf

MED OPISOM IN ŠTEVILKO

Rezultati evalvacije
zaključnih opisnih ocen

Analiza mnenj
učiteljev in staršev o ocenjevanju znanja

Univerza v Ljubljani
Pedagoška fakulteta

Janez Krek, Mojca Kovač Šebart,
Boris Kožuh, Janez Vogrinc, Mateja Peršak, Bojan Volf

MED OPISOM IN ŠTEVILKO

**Rezultati evalvacije zaključnih opisnih ocen (spričeval)
prvega in drugega razreda devetletne osnovne šole.
Analiza mnenj učiteljev in staršev o ocenjevanju znanja.**

**CENTER ZA ŠTUDIJ
EDUKACIJSKIH STRATEGIJ**

Ljubljana, 2005

- Naslov:** Med opisom in številko
Avtorji: Janez Krek, Mojca Kovač Šebart, Boris Kožuh,
Janez Vogrinc, Mateja Peršak, Bojan Volf
Recenzija: Marjan Šimenc, Zdenko Kodelja
Uredili: Mojca Kovač Šebart, Janez Krek, Janez Vogrinc
Lektura: Eva Blumauer
Zbirka: Obrazi edukacije
Oblikovanje: Tanja Radež
Izdajatelj: Center za študij edukacijskih strategij, Pedagoška
fakulteta, Univerza v Ljubljani
Za izdajatelja: Cveta Razdevšek Pučko, dekanja
Založila: Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani; Znanstveni
inštitut Filozofske fakultete, Univerza v Ljubljani
DTP: Igor Cerar
Tisk: Tiskarna Littera picta d.o.o, Ljubljana
Naklada: 500
Leto izida: 2005 (prvi natis)

©2005 avtorji

Po Zakonu o davku na dodano vrednost (Uradni list RS št. 89/98, 7. točka, 25. člen) spada knjiga med proizvode, za katere se plačuje 8 % davek od prometa proizvodov.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

371.26(082)

MED opisom in številko : rezultati evalvacije zaključnih opisnih ocen (spričeval) prvega in drugega razreda devetletne osnovne šole, analiza mnenj učiteljev in staršev o ocenjevanju znanja / Janez Krek ... [et al.] ; [uredili Mojca Kovač Šebart, Janez Krek, Janez Vogrinc]. - 1. natis. - Ljubljana : Pedagoška fakulteta : Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, 2005. - (Obrazi edukacije)

ISBN 86-7735-073-X

1. Krek, Janez, 1963- 2. Kovač Šebart, Mojca
224046080

VSE PRAVICE PRIDRŽANE. REPRODUCIRANJE IN RAZMNOŽEVANJE DELA PO ZAKONU
O AVTORSKIH PRAVICAH NI DOVOLJENO.

Vsebina

Uvod	5
1. POGlavJE	
Katere probleme smo odprli in zakaj – teoretične, kurikularne in zakonske osnove	7
2. POGlavJE	
Analiza zapisov zaključnih opisnih ocen	37
3. POGlavJE	
Mnenja učiteljev in staršev o opisnem in številčnem ocenjevanju znanja	63
4. POGlavJE	
Kako opisne ocene motivirajo učence?	87
5. POGlavJE	
O pravičnosti pri ocenjevanju znanja – mnenja učiteljev in staršev	99
6. POGlavJE	
Pomembnost seznanjenosti staršev z opisnim ocenjevanjem znanja in vpliv izobrazbe staršev	121
7. POGlavJE	
Med opisom in številko: ugotovitve, sklepi in predlogi	153
DODATEK 1: PRILOGA K 2. POGlavJU	
Analiza zapisov zaključnih opisnih ocen – tabele	161

DODATEK 2: PRILOGA K 3. POGLAVJU	
Merske karakteristike vprašalnikov in komentarji staršev	179
DODATEK 3: PRILOGA K 4. POGLAVJU	
Kako opisne ocene motivirajo učence? – tabele	195
DODATEK 4: PRILOGA K 5. POGLAVJU	
Mnenja učiteljev in staršev o pravičnosti pri ocenjevanju znanja – tabele	199
DODATEK 5: PRILOGA K 6. POGLAVJU	
Pomembnost seznanjenosti z opisnim ocenjevanjem znanja in vpliv izobrazbe staršev – tabele	211
DODATEK 6: PRIMERI SPRIČEVAL	233
Literatura	243
Stvarno in imensko kazalo	245

Uvod

Opisno ocenjevanje znanja predstavlja eno od pomembnih novosti naše osnovne šole. Tudi zato je strokovni izziv, ki zahteva evalviranje in refleksijo o učinkih, ki jih ta rešitev prinaša v prakso. V besedilu, ki je pred vami, predstavljamo in analiziramo rezultate dveh raziskav.

V prvi smo analizirali *zaključne opisne ocene* - spričevala, ki jih prejmejo učenci ob koncu šolskega leta - prvega in drugega razreda devetletne osnovne šole. Analizo zaključnih opisnih ocen smo opravili na reprezentativnem vzorcu spričeval iz šolskega leta 2001/02. Gre za spričevala, ki so bila v uporabi v letih od začetka uvajanja devetletke v šolskem letu 1999/2000 (t. i. prvi krog) do šolskega leta 2003/2004 (t. i. peti krog). Ustreznost oblikovanja *zapisov* zaključnih opisnih ocen smo analizirali na podlagi določenih formalnih kriterijev; opisani so v nadaljevanju. Na osnovi te analize smo predlagali določene vsebinske spremembe pri oblikovanju obrazcev za zaključne opisne ocene v prvem triletju.

Analizo zaključnih spričeval smo dopolnili z raziskavo *mnenj in stališč učiteljev in staršev* o opisnem in številčnem ocenjevanju. S šolskim letom 2003/2004 je bilo opisno ocenjevanje uvedeno v prvi razred v vseh osnovnih šolah v Sloveniji, v šolah prvega kroga pa so bili učenci v tem letu že v petem razredu devetletke. V *aprilu leta 2004* smo na reprezentativnem vzorcu *vseh šol*, upoštevaje oddelke *tistih razredov* v posamezni šoli, v katerih je bila že uvedena *devetletka*, izvedli empirično raziskavo, s katero smo preverjali mnenja, ki jih imajo starši in učitelji o opisnem ocenjevanju, pa tudi o številčnem ocenjevanju znanja. Informacije, ki smo jih pridobili, omogočajo, vsaj po naši presoji, bolj poglobljeno razumevanje odnosa učiteljev in staršev do opisnega in številčnega ocenjevanja.

Knjiga je zasnovana tako, da v uvodu opisuje teoretske osnove, potem v posameznih poglavjih prikazuje rezultate s kratkimi komentarji, v sklepno poglavje pa smo uvrstili ugotovitve, sklepe in zapis predlogov, ki izhajajo iz ugotovitev obeh raziskav.

Lahko še zapišemo, da študija prinaša veliko informacij – nekaterih, resnici na ljubo, nismo pričakovali.

Zahvaljujemo se Uradu RS za šolstvo in Zavodu RS za šolstvo za podporo pri izvedbi raziskav.

Še posebej se zahvaljujemo za podporo in pomoč dr. Andreji Barle-Lakota in g. Vladu Milekšiču.

Avtorji

CENTER ZA ŠTUDIJE
EDUKACIJSKIH STRATEGIJ

Knjiga *Med opisom in številko* obravnava opisno ocenjevanje znanja, ki je bilo v devetletno osnovno šolo uvedeno v letih od 1999 do 2004. Povzema razloge za uvedbo in zasnovo opisnega ocenjevanja in predstavlja rezultate dveh raziskav, ki smo ju opravili v letih od 2001 do 2005. V prvi smo na podlagi štirinajstih kriterijev analizirali opisne ocene znanja v spričevalih prvega in drugega razreda 9-letne osnovne šole.

Analizo smo dopolnili s predstavitevjo rezultatov druge raziskave, v kateri smo zbrali mnenja in stališča učiteljev in staršev o opisnem in številčnem ocenjevanju znanja.

Predstavljeni rezultati opozarjajo, da je treba poiskati strokovni dogovor o morebitnih dopolnitvah zasnove opisnega ocenjevanja in bolj strukturiranih obrazcih za opisno ocenjevanje znanja. **Nedvoumno opozarjajo tudi na to, da ne smemo zanemariti objektivnih zakonitosti, ki pomembno vplivajo na opisno ocenjevanje – takšne so na primer zahteve, ki jih postavljajo forma zapisa, obremenjenost učiteljev z velikim številom zapisov in nerealna pričakovanja pri spremljanju individualnega napredka vsakega učenca; pa tudi na vprašanje, ali opisne ocene staršem dajejo tiste informacije o znanju njihovega otroka, ki jih želijo – denimo primerjati ocene izkazanega znanja njihovega otroka z oceno znanja drugih učencev v razredu. Nasploh prinaša študija veliko informacij in nekaterih - resnici na ljubo - nismo pričakovali.**

UNIVERZA V LJUBLJANI
PEDAGOŠKA FAKULTETA

Univerza v Ljubljani
FILOZOFSKA
FAKULTETA

ISBN 86-7735-073-X

9 788677 350734